

služeb. Klíčovou otázkou v této oblasti je „Do jaké míry mají každodenní zkušenosti z oblasti financí vliv na finanční gramotnost mladých lidí?“

Postoje a sebedůvěra jedinců v oblasti finančních záležitostí

110. Postoje jsou považovány za důležitou složku finanční gramotnosti. To, čemu dávají jedinci přednost, navíc významně ovlivňuje jejich chování ve finanční oblasti, což může mít souvislost s jejich finanční gramotností. Předpokládá se, že prozkoumáním oblasti psychologie chování můžeme získat zajímavé poznatky pro oblast finanční gramotnosti a lépe tak informovat tvůrce politik, kteří se snaží zlepšit efektivitu vzdělávacích programů. Konkrétní oblasti identifikované pro možný budoucí výzkum zahrnují vztah k riziku – ochotu smířit se s možností ztráty za účelem dosažení vyššího zisku (Barsky a kol., 1997; Holt a Laury, 2002), a dále vztah k prioritám v čase – ochotu vyměnit okamžitou odměnu za vyšší zisk v budoucnosti (Barsky a kol., 1997; Holt a Laury, 2002).

Chování při utrácení a spoření peněz

111. S pomocí kognitivních testových úloh mají být hodnoceny schopnosti žáků činit patřičná rozhodnutí v oblasti spoření a výdajů. Mimo to je však také užitečné určitým způsobem vyhodnotit jejich skutečné chování, konkrétně jak žáci v reálném životě spoří a utrácejí peníze. Šetření finanční gramotnosti v rámci projektu PISA může poskytnout důležité svědectví o vztahu mezi znalostmi z oblasti finanční gramotnosti a reálným chováním. Toho lze docílit analýzou vztahu mezi tím, k jakému chování se patnáctiletí v šetření hlásí, a tím, jaké jsou jejich výsledky v kognitivní části testu finanční gramotnosti.

HODNOCENÍ FINANČNÍ GRAMOTNOSTI

112. V předchozí části byl nastíněn koncepční rámec pro finanční gramotnost. Abychom získali důkazy o zdatnosti žáků v oblasti finanční gramotnosti, musí být jednotlivé koncepty, obsažené v tomto rámci, promítnuty do testových úloh. Tato část dokumentu se proto bude zabývat strukturou testu finanční gramotnosti, pokrytím dílčích kategorií v rámci tří vymezených pohledů (obsah, kontexty a procesy) a výběrem vhodné formy odpovědi na testové otázky. Následovat bude krátké zamyšlení nad tím, jaký vliv na finanční gramotnost žáků mají jejich znalosti a schopnosti v jiných oblastech hodnocených v rámci PISA a jaký to má důsledek pro konstrukci testu z finanční gramotnosti. Na závěr popíšeme metodu, kterou se budou sbírat data o postojích a zkušenostech žáků ve finanční oblasti.

113. Tento koncepční rámec se zabývá mapováním oblasti finanční gramotnosti a to nejen pro účely testování v roce 2012, ale i pro širší využití. Definuje pojmy a proměnné, které jsou využity pro hodnocení. Hlavní úhly pohledu a jejich dílčí kategorie byly rozebrány v předcházejících částech a ilustrovány na příkladech testových úloh z pilotního šetření. Nelze je však chápat jako konečný výčet úloh, které byly zařazeny do šetření v roce 2012. Finanční gramotnost je dobrovolně volitelnou komponentou v rámci PISA 2012 a je jí vyhrazena jen jedna hodina. Nebylo tedy možné detailně pokrýt všechny oblasti. Očekává se, že další aspekty finanční gramotnosti budou pokryty v budoucích šetřeních.

Struktura testu

114. Pro šetření PISA 2012 (tedy nejen finanční gramotnost, ale všechny testované oblasti) byly sestaveny různé varianty dvouhodinového písemného testu, které byly rovnoměrně distribuovány mezi testované žáky. Každá varianta testu se skládala vždy ze čtyř různých třicetiminutových souborů úloh (soubor tvořily úlohy z jedné kognitivní oblasti). Úlohy z finanční gramotnosti byly obsaženy